Oświadczenie złożone
przez senatora Jana Filipa Libickiego
na 19. posiedzeniu Senatu
w dniu 3 października 2024 r.

Oświadczenie skierowane do ministra finansów Andrzeja Domańskiego

Szanowny Panie Ministrze!

Zwrócili się do mnie przedstawiciele firm rodzinnych zajmujący się tematyką fundacji rodzinnych. Ponieważ w przestrzeni publicznej pojawiły się informacje, że ministerstwo planuje dokonać zmian w dotyczącej fundacji ustawie, pozwalam sobie przekazać fragmenty skierowanego do mnie przez nich pisma wraz z pytaniami.

„Szanowny Panie Senatorze,

zwracam się z prośbą o udzielenie informacji oraz wyjaśnień dotyczących planowanych zmian w ustawie o fundacjach rodzinnych. Fundacje rodzinne miały być narzędziem wspierającym sukcesję majątku w firmach rodzinnych, a wprowadzone przepisy opierały się na zachodnioeuropejskich wzorcach i miały zapewnić stabilność na pokolenia. Jednakże, według zapowiedzi Ministerstwa Finansów, mają one zostać znacząco zmodyfikowane.

W związku z powyższym proszę o odpowiedzi na następujące pytania.

1. Opodatkowanie sprzedaży majątku przez fundację rodzinną.

– Na jakiej podstawie Ministerstwo Finansów wnioskuje o konieczności wprowadzenia 19% podatku od sprzedaży majątku wniesionego do fundacji, jeśli transakcja nastąpi przed upływem 15 lat od wniesienia? Jakie analizy wskazują na potrzebę tak drastycznego wydłużenia tego okresu, biorąc pod uwagę, że obecnie osoba fizyczna może sprzedać nieruchomość bez podatku po 5 latach?

– Czy Ministerstwo Finansów rozważało wprowadzenie krótszego okresu, który byłby bardziej adekwatny do realiów gospodarczych i nie zniechęcałby przedsiębiorców do korzystania z tej formy prawnej?

2. Proponowane opodatkowanie najmu nieruchomości.

Wysokość podatku od przychodów z budynków wynosi obecnie 0,035% miesięcznie od wartości bilansowej nieruchomości, pomniejszonej o 10 mln zł, co daje 0,42% rocznie. Dla porównania: osoby fizyczne wynajmujące nieruchomości płacą podatek dochodowy w formie ryczałtu wynoszącego 8,5% od przychodów do kwoty 100 tys. zł, a powyżej tej kwoty stawka wzrasta do 12,5% (Andersen).

Wprowadzenie podatku od przychodów z budynków dla fundacji rodzinnych, które dysponują nieruchomościami o wartości przekraczającej 10 mln zł, może znacznie obciążyć te fundacje, zwłaszcza że ich celem nie jest działalność gospodarcza w rozumieniu generowania zysków, ale ochrona i zarządzanie majątkiem rodzinnym.

Sprzeciw wobec proponowanego podatku.

Wprowadzenie dodatkowego opodatkowania na fundacje rodzinne w przypadku najmu nieruchomości stoi w sprzeczności z celem tej instytucji, jakim jest ochrona majątku i zarządzanie nim na rzecz przyszłych pokoleń. Uważam, że takie rozwiązanie może zniechęcić przedsiębiorców do korzystania z fundacji rodzinnych i prowadzić do odpływu kapitału za granicę.

Co więcej, fundacje rodzinne, które nie dokonują dystrybucji zysków i reinwestują swoje dochody, powinny korzystać z preferencji podatkowych. Dlatego apeluję o rezygnację z planowanego opodatkowania lub rozważenie kompromisu, w którym fundacje rodzinne wynajmujące nieruchomości mieszkalne byłyby zwolnione z tego podatku, podobnie jak jest to w przypadku najmu nieruchomości prywatnych (Andersen).

Propozycja kompromisu.

Proponuję, aby opodatkowanie przychodów z najmu nieruchomości w fundacjach rodzinnych było analogiczne do zasad stosowanych wobec osób fizycznych. Ryczałtowy podatek od przychodów w wysokości 8,5% do 100 tys. zł oraz 12,5% powyżej tej kwoty wydaje się rozsądnym rozwiązaniem, które uwzględniałoby specyfikę działalności fundacji rodzinnych, jednocześnie ograniczając możliwości nadużyć podatkowych.

Alternatywnie można rozważyć całkowite zwolnienie fundacji z opodatkowania przychodów z najmu, jeśli środki te będą reinwestowane w majątek fundacji, co wspierałoby rozwój i stabilność majątku rodzinnego w dłuższej perspektywie.

Uważam, że wprowadzenie tak rygorystycznych regulacji może podważyć zaufanie przedsiębiorców do stabilności prawa w Polsce. Apeluję o przeprowadzenie szerokich konsultacji społecznych i rozważenie skutków gospodarczych oraz społecznych, jakie mogą wyniknąć z proponowanych zmian.

3. Opodatkowanie dochodów z działalności gospodarczej fundacji rodzinnych.

– Jakie są konkretne powody, dla których Ministerstwo Finansów chce objąć dochody fundacji z udziałów w podmiotach transparentnych podatkowo opodatkowaniem? Czy Ministerstwo posiada dane, które wskazują na znaczące nadużycia w tym zakresie?

4. Sankcje za niedozwoloną działalność gospodarczą.

– Jakie konkretnie sankcje są rozważane dla fundacji prowadzących działalność gospodarczą wbrew ustawie? Czy planowane jest wprowadzenie innych narzędzi kontrolnych, które pozwolą na skuteczniejsze zapobieganie nadużyciom bez konieczności sięgania po drastyczne środki, jak rozwiązanie fundacji przez sąd?

5. Stabilność prawa.

– Czy Ministerstwo Finansów przewiduje, że wprowadzenie tak znaczących zmian w krótkim czasie od uchwalenia ustawy nie podważy zaufania przedsiębiorców do stabilności prawa w Polsce? Jakie działania zamierza podjąć Ministerstwo, aby zminimalizować negatywny wpływ tych zmian na funkcjonowanie fundacji rodzinnych?

Na koniec pragnę zaznaczyć, że gwałtowne zmiany w przepisach mogą zniechęcić przedsiębiorców do korzystania z fundacji rodzinnych, co było jednym z głównych celów wprowadzenia tej instytucji. W związku z tym proszę o przemyślenie proponowanych rozwiązań i przeprowadzenie szerokich konsultacji społecznych przed ich wprowadzeniem”.

Bardzo serdecznie proszę o udzielenie stosownych szczegółowych odpowiedzi na przedstawione pytania.

Z wyrazami szacunku
Jan Filip Libicki